

PROTESTÁNSOK ÉS AZ EGYÜTT ÉLŐ LÉTFORMA

Jézus megkísértésekor mondott szavai és a keresztény közösség elemei

Keretezés

Mindannyian sóvárgunk egy igazi közösség után. Szeretnénk valakihez és valahova tartozni. Valahol mindannyiunknak szüksége van a közösségre. Valódi közösség nélkül nem lehetünk önmagunk.

Mi a közösség forrása? Jézus és az Atya közössége a Lélek által, ez minden közösségi létre áll. A keresztény közösség ezen isteni közösség emberekre történő kiárasztása – lásd 1János 1: 3.

Mi a keresztény közösség célja? Ebbe az isteni közösségbe kapcsolódás - a keresztény közösség annak a közösségnek az emberek közti megvalósulása, amit a Fiú az Atyával egymással megélnék a Lélek által. Ezért a keresztény közösséget nem is annyira „építeni” kell, mint inkább engedni, hagyni, őrizni és ápolni – hiszen a keresztény közösség lényege Krisztus kibontakozása köztünk és általunk. Éppen ezért a keresztény közösség „építésének” a módszere (ha már ennél a ma széles körben használatos építés kifejezésnél maradunk) nem más, mint Jézus oldalán belépni a szentháromságos közösségbe, azaz vele azonosulva közeledni a keresztény közösséghez. A „játék szabályai” tehát adottak: a minta Jézus viszonyulása az Atyához a Lélek által.

A keresztény közösség nagy témáján belül mára „a protestánsok és az együtt élő létforma” címet kaptam. Sokat töprengtem, mit hozzak ide – egy közösséget, egy mozgalmat vagy egy témát? Úgy döntöttem, hogy Jézus pusztai megkísértésekor mondott szavait veszem elő a Lukács evangéliuma 4. része szerint: ezek alapján keressük a keresztény közösség megéléséhez az útmutatást. A következőkben néhány útirányra utalok, kifejtteni nem fogom őket. Teszem mindezt abból a szempontból, hogy az együtt lakó közösséggel kapcsolatos kérdésekre adott jézusi és az abból fakadó történelmi keresztény válaszokat most kifejezetten a protestáns teológia és gyakorlat szempontjából vegyük szemügyre.

1. Magány

A közösségről beszélve rendszerint a kölcsönösségre szoktunk gondolni, az együttlétre. Pedig a társaslét a közösségnek csak az egyik oldala; a másik oldala ugyanolyan fontos, ez pedig a magány. Magány nélkül nincs közösség.

Gyakran emlegetjük, hogy Jézust az Atya közelsége határozza meg – és jogosan. János szerint Jézus „az Atya kebelén” van, ez egy bensőséges kapcsolat. Ennek ápolása azonban osztatlan figyelmet igényel, és ennek az osztatlan figyelemnek a része az időnként önként választott magány.

1. A. Amikor a Luk 4: 4. szerint Jézust a gonosz az olyan egészen alapvető emberi szükség betöltésével kísérti, mint az evés (ami az emberi lét teremtett tartozéka, viszont Jézus azt erre az időre Isten keresése érdekében feladta), akkor Jézus ezt feleli: „nem csak kenyérrel él az ember”.

Az ember lélek is, nemcsak test. Ez vonatkozik a magányra is: az ember nem csak érzékei által létezik és nem csupán az emberek felé - az Istenre támaszkodás is fontos számára,

az ember Isten által is él. Jézus ezért választotta a pusztai böjtölést is és a magányt is, hogy most kifejezetten az Istennel való közösséget gyakorolhassa.

1. B. A szerzetesi életben a testvéri közösség ápolásának érdekében éppen az első kísértésre adott jézusi válasz szellemében született meg az önkéntes egyedüllétre, a cölibátusra szóló fogadalom - illetve szélesebb értelemben az önmegtartóztató életre vonatkozó fogadalom. A szerzetesi hagyomány és irodalom, bár számunkra protestánsok számára egy még alig-alig felfedezett terület és gazdag kincsesbánya, a magányra vonatkozóan arra a meglátásra épül, hogy időnként a szükségünkkel való lemondás jó – ezáltal épphogy fogékonyabbakká válhatunk Isten iránt.

1. C. Mit ad a magány a közösségnek? A magány az embert késszé teszi a másikkal való találkozásra. Az ember a magányban önmagával találkozik és - ha Isten felé fordul, akkor - az Isten világosságában a magányban a nyers valósággal szembesül, Istennel, de önmagával is és a gonosszal is, és ezáltal összerendeződik belső élete ahhoz, hogy aztán mások felé is fordulhasson, és érdemben fordulhasson feléjük.

Miért választotta Jézus a magányt itt is és számos más esetben is? Ahogy a lábmosás története is rámutat, Jézus mindvégig tudta, hogy őt el fogják utasítani, és minden népszerűsége csak átmeneti – mégis léte Istenségben gyökerezett és ezért tudta tanítványait szolgálni. Azt olvassuk: „tudta, hogy az Atyától jön és az Atyához megy” – ezért tudta olyan mélyen és feltétlenül szeretni tanítványait. Ehhez azonban néha el kellett hagynia az emberi közösséget, és szükséges volt számára, hogy csak az Atyával időzzön. A közösség érdekében időnként el kell hagyni a közösséget. Az ember egészen közvetlenül a magányban találkozhat Istennel, így válhat késszé arra, hogy mások szükségét lássa és befogadja.

A magány nem önmagában jó, értéke nem abszolút, hanem az Istennel élt kapcsolatra nézve értékes, és akkor egészséges, ha a magány és a társas együttlét egymást fegyelmezetten váltogatják.

1. D. Mi történik akkor, ha nincs magány – ha tartósan nincs? Ha tartósan csak mások között vagyok, akkor csak idő kérdése, hogy a közösség számára teherré válok. Mert nem ismerem szükségemet. Talán éppen azt hiszem, hogy a javukat keresem, miközben nekem van szükségem közösségre, ezért „építem” a közösséget. A magány nélküli ember a közösséget összegubancolja, de úgy, hogy talán nem is tud róla.

1. E. Mi a feladat számunkra protestánsok számára a magánnyal kapcsolatban? Megtalálni a magány gyakorlásának a formáját, kidolgozni annak teológiáját, illetve kialakítani az egyedüllét és az együttlét ritmusát. Újra és újra egyedül lenni Istennel.

2. Alárendeltség (hatalom alá vetettség)

Jézus szemében Isten feltétel nélkül és teljes szívünkből imádatra méltó. Jézus ragaszkodik ahhoz, hogy ő semmit nem tesz vagy mond magától, hanem amint az Atyától látja vagy hallja. Ragaszkodik ahhoz, hogy az Atya hatalma alá vesse magát.

2. A. A Luk 4: 8.szerint a második megkísértésben Jézusnak azt mondja a gonosz: „neked adom mindezt a hatalmat [a föld minden országa fölött] ... ha imádsz engem”. Jézus ezt feleli: „meg van írva, az Urat a te Istenedet imádd és csak neki szolgálj”.

Jézus tudja, hogy minden lény önazonosságát az adja, hogy kit imád és kit szolgál - ez számára az Atya, és ettől nem tágít. Jézus hatalomhoz való viszonyát az Atyának való alávetettsége adja.

A gonosz arra hívná Jézust, hogy a hatalom bírása által határozza meg magát, de Jézus nem veszi fel a kesztyűt, inkább a gyengeséget választja, csakhogya Isten hatalma alatt maradjon.

2. B. Az erre rímelő szerzetesi fogadalom az engedelmesség, ami az egymásnak való önkéntes alárendeltségben testesül meg. Engedelmesek legyetek egymásnak az Úr félelmében.

2. C. Mit ad a hatalom alá vetettség a közösségnek? Akinek nem kell újra és újra eldöntenie, hogy mi a jó és mi a rossz, hanem ebben rábízta magát valakire, Valaki olyanra, akiben megbízhat, annak óriási energiája szabadul fel. Ahelyett, hogy ő kell méregessen mindent, Istennek engedelmeskedik – és ezzel a jó és a rossz tudásának fája helyett az Élet fájához közelít, amiről a Jelenések könyve ír. Ezzel rengeteg energiája szabadul fel a közösség számára. Az ember Isten hatalma burkában egyszerre találja meg a szabadságot és a védettséget. Az engedelmesség ezért védelem. Szent Benedek a Regula Prológusában ezért mondja, hogy az engedelmesség a Lélek páncélzata. Az Istennek való engedelmesség azonban csakis konkrét emberek iránti engedelmességben ölthet testet, a közös munkában és imádságban és a közösségi fegyelem tartásában, sosem általánosságban vagy az elvek síkján.

Ahogy a 119. Zsoltár tanítja, „jó nekem, hogy megaláztál, hogy megtanuljam a te rendeléseidet”. A megalázás visszahelyez minket az alávetettségbe. Ahogy Szent Benedek és Szent Ferenc is emlékeztet: ebben a tekintetben a megalázás javunkat szolgálja.

2. D. Mit hoz magával a hatalom alá vetettség hiánya? A felszínen ígéretes dolgokat: akik a szabadságot és az egyéni döntés méltóságát önmagában magasra emelik, úgy érzik, hogy méltóságot adnak az embernek – azt ígérik, hogy számukra nincsenek korlátok, csak az egyéni ész. Néha mi magunk is büszkék vagyunk arra, hogy merünk mások lenni. Dicsekszünk a szabályok megszegésével.

A hatalom alá vetettség hiánya azonban rabbá tesz. A szabadság égisze alatt, vagy ahogy Pál mondja, a szabadság ürügyével, elutasíthatjuk a hatalom alá vetettséget és ezáltal többé már nem vagyunk szabadok önmagunktól. Így a közösségből elmarad az együttműködés készsége, a közösség szabályait valaki állandóan felülbírálja, az öntörvényűség, az önkényesség és a rivalizálás uralkodik. Tudja valaki miről beszélek?

2. E. Mi hát a kihívás itt, az alávetettség terén, különösen számunkra protestánsok számára? Lássuk meg: a közösségbe tagozódás elemi része a hatalom alá vetettség. Újra kell gondolnunk a kegyelem és a fegyelem viszonyát, azt a hamis nézetet, hogy a kegyelem és a fegyelem két egymás elleni pólus. A rend kialakulásához, a rendezettség érzéséhez és a béke megéléséhez szükséges az alávetettség gyakorlása. Újra kell gondolnunk, hogy az önálló elme trónjának felemelése a közösségben mit idéz elő, ki kell alakítanunk az engedelmesség és az alávetettség kultúráját – ha egymással közösségben akarunk élni.

3. Szegénység

Isten önmagában gazdag - gazdagsága önmaga. Ehhez nem szorul eszközökre, se mások elismerésére vagy támogatására. Isten gazdagságának elismerése, ironikus módon,

önkéntes szegénységünkben történhet meg. A birtoklás nélküli élet az isteni kincsek megbecsülésének feltétele, mert minden gazdagságot Istennél hagy.

3. A. Luk 4: 12. Amikor Jézust a gonosz azzal kísérti, hogy bizonyítsd be, hogy Isten Fia vagy, vesd alá magad a jeruzsálemi templom párkányáról, Jézus nem megy bele az erőharcba, mert az elvinné a hangsúlyt attól, akié minden. Ezt feleli: „ne kísértsd az Urat, a te Istenedet”. Jézus tudja, hogy akinek a figyelme nem szóródik szét mindenféle érték felé, az jobban látja igazi kincsenek fényét. Jézus a szegénységet választja, hogy a gazdagságot igenelje, Isten gazdagságát.
2. B. Az erre rímelő szerzetesi fogadalom a szegénység. Aki Krisztusban gazdag, ezt a gazdagságot jobban meg tudja becsülni akkor, ha mindent ebből a gazdagságból merít: és önmaga egy-szerű.
2. C. Mit ad a közösségnek a szegénység? Segít az irány tartásában. A keresztény közösség vezetőjének fő feladata Krisztus közepén tartása, a közösség többi tagjának feladata pedig, vele együtt, Krisztus képviselője és Krisztus érvényesülésének keresése – ebben segít az önkéntesen választott (és időnként újra választott) szegénység. Azt az egyet, amit Mária, Lázár testvére választott, nem veszik el tőle. A programok, az ötletek és az élmények sokszínűsége felett az Egy választása megmarad.
2. D. Mit hoz a szegénység hiánya? Szétforgácsolódást. Olyan közösséget, mely időnként talán élményszerű, máskor szakszerű - de nem kapcsol az élethez. A Krisztus-szerűséget minden korban helyettesítheti az időszerűség vagy az élményszerűség – de mégsem igazán. Krisztus életének erejét nem pótolja más. Míg a sokat hamarosan széthordják, ez a kevés megmarad.
2. E. Mi a feladat számunkra protestánsok számára? Mit kezdünk az információk, programok, élmények, képzések és közösségépítő gyakorlatok bőségének zavarában? Engedjük-e, hogy a vagyon és az ismeret gazdagsága szétforgácsoljon és kisemmizzen? Mit jelenthet közösségeinknek, hogy a szegények a gazdagok? A kevesebb több.

Összefoglalás

- Úgy a magány, mint az alárendeltség és a szegénység, annyit számít, amennyire Jézushoz kapcsol és általa a Szentháromság közösségéhez. Önmagában mind lehet egyoldalú, sőt akadály is - a mérce az, hogy Jézus megjelenését szolgálja-e.
- Ne rázzuk le magunkról ezt a hármast kihívást, mondván ez talán egy különleges életmódhoz, a szerzetesekéhez kapcsolódik, de ránk nem vonatkozik. Krisztus megjelenése a tét, és ez a keresztény közösség lételeme. Minden keresztény közösség, és különösen az olyan szorosan együtt élő közösségeké, mint a családok, fogadalmas közösségek, szövetséges és együtt élő közösségek. Attól keresztények, hogy köztük Jézus jelenik meg, hogy köztük Jézus és az Atya közti közösség valósul meg. Azé a Jézusé, aki a Lélektől a pusztába vitetett, aki ott győzött, és aki számunkra elhozta az Atyát.
- Abban a kérdésben pedig, hogy egy együtt élő közösséghez csatlakozzunk-e, Isten vezetését kell keresnünk. Ezt emeljük még ki: a belépés vagy nem belépés nem csupán egyes teológiai elvek vagy életgyakorlatok igenlésének kérdése, hanem személyes elhívás kérdése. Ha valaki azon töri a fejét, hogy együtt lakó közösségben éljen, leginkább úgy támogathatjuk, ha arra biztatjuk, keresse Isten Lelkének vezetését – ha pedig házas, akkor

házasársával együtt keresse. Egészen normális, ha ez a folyamat hosszú és nehéz, ehhez az illetőnek magának kell megbizonyosodnia arról, mégpedig egészen mélyen, hogy Isten hívására válaszol.